ולו [א] תאנת שילה מקום שכל הרואה אותו מתאנח עליו על אכילת קדשים שלו רבי אבהו אמר אמר קרא [1] בן פרת יוסף בן פרת עלי עין עין שלא רצתה לזון וליהנות מדבר שאינו [ב] שלו תזכה ותאכל כמלא עיניה רבי יוסי ברבי חנינא אמר (א)[2] ורצון שוכני סנה עין שלא רצתה ליהנות מדבר שאינו שלו תזכה ותאכל [ג] בין השנואין תנא (א) רואה שאמרו [ד] רואה כולו ולא המפסיק בינו לבינו אמר ליה רבי שמעון בן אליקום לר' אלעזר ⊖ אסברא [ה] לך כגון (ג) בי כנישתא דמעון אמר רב פפא רואה שאמרו לא רואה כולו אלא [ו] רואה מקצתו בעי רב פפא (ג) עומד ורואה יושב ואינו רואה מאי [ז] בעי ר' ירמיה עומד על [ח] גבי הנחל ורואה (יושב) [ט] בתוך הנחל ואינו רואה מאי תיקו כי אתא רב דימי אמר רבי [י] בשלשה [יא] מקומות שרתה שכינה על ישראל בשילה ונוב וגבעון ובית עולמים (ז) ובכולן לא שרתה אלא בחלק בנימין שנאמר [3] חופף עליו כל היום (א) כל חפיפות לא יהו אלא בחלקו של בנימין כי [יב] אזיל אביי אמרה קמיה דרב יוסף אמר חד ברא הוה ליה לכייליל ולא מיתקן והכתיב [4] ויטש (את) משכן שילה [יג] וכתיב [5] וימאס באהל יוסף ובשבט אפרים לא בחר אמר רב אדא [יד] מאי קא קשיא ליה דלמא שכינה בחלק בנימין וסנהדרי [טו] גדולה בחלק יוסף מדמצינו [טז] בבית עולמים דשכינה בחלקו של בנימין (ה) וסנהדרין בחלק יהודה אמר [יז] ליה הכי השתא התם מיקרבן נחלות גבי הדדי הכא מי מקרבן הכא [יח] נמי מקרבן (י) כדאמר רבי חמא בר' חנינא רצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מזבח בנוי והיה בנימין הצדיק מצטער עליה לבלעה ה"נ רצועה היתה יוצאת מחלקו של יוסף לחלקו של בנימין והיינו דכתיב [6] תאנת שילה כתנאי [3] חופף עליו זה מקדש ראשון כל היום זה מקדש שני ובין כתיפיו שכן אלו ימות המשיח רבי אומר חופף עליו זה העולם הזה כל היום אלו ימות המשיח ובין כתיפיו שכן זה העולם הבא (ז) ת"ר ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים שנה חסר אחת (א) ימי אהל מועד שבגלגל ארבע עשרה [יט] ז' שכבשו וז' שחלקו ימי אהל מועד שבנוב וגבעון חמשים ושבע נשתיירו לשילה ג' מאות ושבעים חסר אחת ימי אהל מועד שבמדבר ארבעים חסר אחת מנלן דאמר מר (ח) שנה ראשונה עשה משה את המשכן שניה הוקם המשכן ושלח משה מרגלים שבגלגל ארבע עשרה שבע שכבשו ושבע שחלקו מנלן דקאמר כלב [7] בן ארבעים שנה אנכי בשלוח משה עבד ה' אותי מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשיב אותו דבר כאשר עם לבבי וכתיב ועתה הנה אנכי היום בן חמש ושמונים שנה כי עבריה לירדן בר כמה הוי בר שבעין ותמני וקאמר [8] בן חמש ושמונים שנה הרי שבע שכבשו ושבע שחלקו מנלן איבעית אימא מדשבע [כ] שכבשו שבע נמי שחלקו ואיבעית אימא מדלא משכחת לה [9] בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר: אהל מועד שבנוב וגבעון חמשים ושבע מנ"ל דכתיב [10] ויהי כהזכירו את ארון האלהים [כא] (ז) ותנא כשמת עלי הכהן חרבה שילה ובאו לנוב כשמת שמואל הרמתי חרבה נוב ובאו לגבעון וכתיב [20] ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו הימים ויהיו עשרים שנה וינהו כל בית ישראל אחרי ה' הני עשרים שנה עשר [כב] שנה (ט) שמלך שמואל בעצמו ושנה שמלך שמואל ושאול ושתים שמלך שאול ושבע [כג] דדוד

ולו תאנת שילה. חפשתיו ולא מצאתיו במקרא אבל מצאתיו ועבר [כד] מזרחה תאנת שילה (יהושע טז): **תאנת.** לשון תאניה ואניה (איכה ב). שהיו מתאנחין ורואין [כה] שמשם היו זוכרין אכילת קדשים שהיתה במקום מראיתו: (א) **שאינו שלו.** אשת אדוניו: **בן פרת יוסף.** לשון פריה ורביה. מקום אכילת קדשים נתרבה לו על ידי העין ושילה בחלקו של יוסף היתה כדכתיב (תהלים עח) וימאס באהל יוסף וגו' אחר ויטש משכן שילה כתיב: **ורצון.** ע"י רצון שלא רצה ליזון ממה שאינו שלו: **בין השנואים.** שילה קדשיו נאכלין אף בגבולי שאר שבטים ששנאוהו: **אסברא** (ב) **לי.** הראני דוגמא לדבר: **בי כנישתא דמעון.** משם היו רואין את שילה ולא היה דבר מפסיק: **לא רואה את כולה.** [כו] לראות משם את כולה שילה אלא מקצת: **חד ברא הוה ליה לכייליל ולא מיתקן.** נראה בעיני כי אביו של אביי כייליל שמו: **מי מקרבן.** שילה וגבול נחלת בנימין: **תאנת שילה.** על [כז] שהיה בנימין מתאונן עליה: **העולם הזה.** כל מקום ששרתה שכינה ואף שילה ונוב וגבעון: **נשתיירו לשילה.** מארבע מאות ושמונים ליציאת מצרים לבנין הבית שס"ט: **שניה הוקם המשכן.** דכתיב ויהי בשנה השנית בחדש הראשון וגו' (שמות מ): **וקאמר כלב.** בשעת חילוק כשבא לתבוע חברון בן מ' שנה וגו' והיא היתה השנה השניה נתעכבו במדבר עוד שלשים ושמונה שנה נמצא כלב בן ע"ח שנים כשעברו הירדן וקאמר בשעת חילוקה בן חמש ושמונים שנה הרי שבע נשתהו לכיבוש: **מדשבע כיבשו שבע חילקו.** סברא בעלמא היא: **ואיבעית אימא מדלא אשכח** [כח] **י"ד שנה אחר** (ג) **שהוכתה העיר.** דלא [כט] מיתוקם קרא דכתיב ביחזקאל [פרק מ] בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר בראש השנה שנאמר [ל] בעשור לחדש היה דבר ה' אלי וגו' ודרשינן במסכת ערכין (דף יב.) איזה היא שנה שראש השנה בעשור לחדש הוי אומר זה יובל ולא מנו שמיטין ויובלות אלא לאחר ירושה וישיבה וכי אמרת דשנות כיבוש וחילוק י"ד היו ודלית [לא] להו ממנין היובלות משכחת לה דחרב הבית בשנת ל"ו ליובל והוה ליה שנת היובל שנת י"ד שנה אחר שנה שהוכתה העיר ואי לא לא משכחת לה. כיצד ויהי בשמונים שנה וד' מאות שנה וגו' ויבן הבית לה' לא מהן מ' שהיו במדבר נמצא משבאו לארץ עד שנבנה הבית ארבע מאות וארבעים והבית עמד ד' מאות ועשר הרי ח' מאות וחמשים הרי י"ז יובלות שלימים לא מהן י"ד שכבשו ושחלקו שלא מנו יובלות נמצא בית חרב קודם השלמת היובל י"ד שנה והכי תניא בהדיא בערכין (שם:) י"ז יובלות מנו ישראל משנכנסו לארץ עד שיצאו ואי אתה יכול לומר משנכנסו מנו שאם אתה אומר כן נמצא בית חרב בתחילת היובל ואי אתה מוצא י"ד שנה אחרי אשר הוכתה העיר אלא לא מהן שבע שכבשו ושבע שחלקו ואתה מוצא ארבע עשרה שנה אחר שהוכתה העיר: **חרבה נוב.** ע"י שאול: **בקרית יערים.** שם נתנוהו לסוף ד' [לב] חדשים שעמד בשדה פלשתים שנאמר (שמואל א ה) ותכבד יד ה' אל האשדודים והחזירוהו בעגלה חדשה ונתנוהו שם ועשה שם עשרים שנה עד שהביאו דוד משם בשנה ראשונה שנעשה מלך על כל ישראל שהיא שנה שמינית למלכו על יהודה: הכי גרסינן **עשרה דשמואל עצמו.** שהיה שופט לבדו משמת עלי עד שמלך שאול ובמסכת תמורה (דף יד: וטו.) ה"ג לה עשר שנים שמלך שמואל לעצמו [לג] דאותה שנה ששאלו להם מלך היא שנה עשירית לשמואל הרמתי ושנה אחת מלכו שמואל ושאול יחד שהיה שאול הולך אחר עצת שמואל עד שסרח במעשה אגג וסר שמואל מעליו כדכתיב (שמואל א טו) ולא יסף שמואל לראות את שאול וגו' ומלך עוד שאול שתי שנים והן שכתב במקרא (שם יג) ושתי שנים מלך על ישראל דלא חשיב אותם דמלך שמואל בהדיה והיינו דאמרינן במסכת תענית (דף ה:) מי גרם לשאול שישב בגבעה שתי שנים ומחצה תפלתו של שמואל ברמה [לד] דבחצי שנה ראשונה סרח ונגזרה עליו מיתה אלא שעמדה לו תפלת שמואל ושבע שמלך דוד בחברון על יהודה ולכשהמליכוהו כל ישראל עליהם הביא את הארון מקרית יערים עיר [לה] דוד הרי עשרים [לו]:

דכתיב

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פ"א מהלכות בית הבחירה הל' ג:

◆

תורה אור השלם

1. בֵּן פֹּרָת יוֹסֵף בֵּן פֹּרָת עֲלֵי עָיִן בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי שׁוּר: בראשית מט, כב
2. וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו: דברים לג, טז
3. לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן: דברים לג, יב
4. וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלוֹ אֹהֶל שִׁכֵּן בָּאָדָם: תהלים עח, ס
5. וַיּוֹצִא נוֹזְלִים מִסָּלַע וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם: תהלים עח, טז
6. וְיָצָא הַגְּבוּל הַיָּמָּה הַמִּכְמְתָת מִצָּפוֹן וְנָסַב הַגְּבוּל מִזְרָחָה תַּאֲנַת שִׁלֹה וְעָבַר אוֹתוֹ מִמִּזְרַח יָנוֹחָה: יהושע טז, ו
7. בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי בִּשְׁלֹחַ מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה אֹתִי מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ וָאָשֵׁב אֹתוֹ דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבִי: יהושע יד, ז
8. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה לְגָלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה: יחזקאל מ, א
9. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה לְגָלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה: יחזקאל מ, א
10. וַיְהִי כְּהַזְכִּירוֹ אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַל הַכִּסֵּא אֲחֹרַנִּית בְּעַד יַד הַשַּׁעַר וַתִּשָּׁבֵר מַפְרַקְתּוֹ וַיָּמֹת כִּי זָקֵן הָאִישׁ וְכָבֵד וְהוּא שָׁפַט אֶת יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה: ש"א ד, יח
11. וַיְהִי מִיּוֹם שֶׁבֶת הָאָרוֹן בְּקִרְיַת יְעָרִים וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וַיִּהְיוּ עֶשְׂרִים שָׁנָה וַיִּנָּהוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה: ש"א ז, ב

◆

מוסף רש"י

ובה היה מזבח בנוי. (עי' לעיל נג: בארוכה) **והיה בנימין הצדיק.** צופה ברוח הקדש שכן עתיד להיות ומצטער עליה (מגילה כו.): **חופף.** כמו נזיר חופף ומפספס (שבת נ:) דפרוט"יר דגרנטו"ר בלע"ז, כאדם המחשב ודואג (לעיל נד.). כאדם המתחכך מחמת שאינו משיג תאותו (יומא יב.). אדם המצטער חופף ומתחכך בבגדיו, לשון שפשוף, כמו נזיר חופף ומפספס (מגילה כו.) **בר שבעין ותמני.** דמשלוח מרגלים עד שנכנסו לארץ אינו אלא ל"ח, לבד משנת השילוח, דהא בשניה ליציאת מצרים נשתלחו: **מדלא משכחת לה בארבע עשרה שנה כו'.** דליהוי יובל אי לא מדלית ארבע עשרה לכיבוש ולחילוק (ערכין יג.) **שמלך שמואל בעצמו.** יחידי בלא שאול. הלכך שנה עשירית אינה נמנית באותן מ' שנה [ושנה אחת שמלך כו' דשמואל לא העמיד מלך אלא באמצע שנת י"א ולא היתה שלימה לשאול כי מקלתה היה שמואל נגיד. [illegible]

מסורת הש"ס

א) עי' ירושלמי מגילה פ"א ה"ב כל הענין, ב) שבת קלט. יבמות סד: ב"ק צט: חולין צז., ג) כעין זה ע"ז לט:, ד) ספרי ברכה שנב, ה) עיין מכילתא ס"פ יתרו, משפטים ספ"ד, ו) לעיל נג: יומא יב. מגילה כו. ספרי שם, אבות דר"נ פ' ל"ה, ז) סדר עולם פי"א, ירוש' מגילה ספ"א, ח) [תענית כט. סנהדרין סט: ערכין יג.], ט) [תמורה יד: טו.]

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שאינו שלו נ"ל אחר ד"ה בן פרת: (ב) ד"ה אסברא לך הראינך: (ג) ד"ה ואיבעית אימא וכו' אחר אשר הוכתה העיר:

◆

גליון הש"ס

גמ' **אסברא לך.** ברש"י הגי' אסברא לי. ובסדר הדורות בהקדמה אות ד' כתב שכן עיקר:

◆

שינויי נוסחאות

א] ס"א **ועלה** [נ"ל **ונסב**] (דק"ס) **הגבול מזרחה תאנת שילה** (*ש"מ. וכ"ה בילקוט דברים תתפ"א). ועי' רש"י: **ב]** **שאינו שלה** [וכנ"ל להלן וברש"י] **תזכה ותאכל בקדשים כמלא עיניה שלה** (*ש"מ): **ג]** **ותאכל בקדשים בין הסנואין** [בכי"ל **הסנאין**] **שלה** (*שמכ"י): **ד]** **שאמרו כל שהוא רואה ואין דבר מפסיק בינו וכו'** כנ"ל וכ"ה בס"י (צ"ק): **ה]** גי' כתה"י ושמכ"י **אסברה לי** א"ל **כגון.** וכ"ג רש"י ועי' גלה"ש ובליקוטים בעמ' הקודם. אך הב"ח תיקן ברש"י כלפנינו: **ו]** **אלא אפילו מקצתו** (*ש"מ): **ז]** **מאי תיקו** (כי"מ): **ח]** נ"ל **על שפת הנחל** (*ש"מ): **ט]** **יושב.** בכי"ל גריס ליה. ועי' פ"מ שמיישב גירסא זו דמיבעיא ליה באא"ל גבי יושב דאינו אוכל, מ"מ ביושב בנחל יש לומר דאוכל משום דאי לא היה נחל היה רואה אף ביושב, או דילמא לא שנא: **י]** **תיבת רבי נמחק** (*ש"מ): **יא]** נ"ל **בארבע** [וכ"ה בע"י] ועי' רש"י לקמן קיט ע"א ד"ה נוב וגבעון חדא חשיב להו (הגר"ב): **יב]** **תיבת כי נמחק** (*ש"מ): **יג]** **שילה וגו'** (ש"מ). ובכתה"י מסיים **אהל שכן באדם:** **יד]** **אדא בר מתנה** (*ש"מ): **טו]** נ"ל **וסנהדרין.** ותיבת **גדולה נמחק** (*ש"מ): **טז]** נ"ל **כדרך שמצינו** (*ש"מ): **יז]** **אמרי הכי השתא** כנ"ל (ש"מ וכי"צ): **יח]** נ"ל **אמרי הכא** (*ש"מ): **יט]** **י"ד שנה.** וכן להלן **נ"ז שנה** (כי"צ): **כ]** **מדשבע כבשו שבע חלקו** (*ש"מ): **כא]** בש"מ **נוסף וגו'.** ובכתה"י איתא הפסוק בשלמותו: **כב]** הנוס' בכתה"י וכל דפ' הישנים **אחת עשרה שנה שמלך שמואל בעצמו ושתים שמלך שאול** [כי"ל **ושמואל**] **ושבע שמלך דוד בחברון.** [אף כי יש קצת שינויים בין הנוסחאות, מ"מ הענין אחד]. ולפנינו נדפס כהגהת בה"ז עפ"י רש"י: **כג]** **ושבע שמלך דוד בחברון דכתיב** (כתה"י וש"מ). וכנ"ל גם לגיר' רש"י: **כד]** נ"ל **ונסב הגבול** (*גליון): **כה]** בכי"י **כשהיו רואין:** **כו]** **אין צריך לראות משם כו' אלא מקצתה** (כי"י, ב"ש): **כז]** **על שם שהיה** (*ש"מ): **כח]** נ"ל **משכחת** (*ש"מ) ולפנינו בגמ' **משכחת לה:** **כט]** נ"ל **מדלא** (*ש"מ): **ל]** **תיבת שנאמר נמחק** (*ש"מ): **לא]** נ"ל **ומדלית** (צ"ק וכי"פ): **לב]** נ"ל **שבעה** (*ב"ש): **לג]** **בעצמו** (כי"י): **לד]** **הרמתי** (כי"פ): **לה]** נ"ל **לעיר** (ש"מ): **לו]** **עשרים וכתיב והימים** כל"ל והל"א (ב"ש וח"ג). ור' בדף שאח"ז בש"נ אות א':

שנה למניינא אחרינא ולא וחשוב למיתתו של עלי שהיא תחילת גדולתו של שמואל עד שנת מרדו של אבשלום מ"ט שנים ושם לדוד ועלי מת כשנשבה הארון שנאמר (שמואל א, ד) ויהי כהזכירו וגו' וכתיב (שם, ו) ויהי ארון ה' בשדה פלשתים ז' חדשים (שם, ז) ויבאו אנשי קרית יערים וגו' וכשמלך דוד בירושלים על כל ישראל הביא משם את הארון [illegible] דוד וגו' וכתיב (שם, ז) ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו הימים ויהיו כ' שנה לא מהן ז' שנים שמלך דוד בחברון [נשתיירו י"ג שנה לשמואל ושאול משמת עלי ונשבה הארון עד שמת שאול ומלך דוד בחברון] ומהן מלך שמואל בעצמו (י"א) [י'] שנה [illegible] ושאול בעצמו] ב' שנים כדכתיב (שם, יג) ושתי שנים מלך וגו' ושמואל לא מת קודם לשאול אלא ד' חדשים שכך מפורש בספר שמואל (שם, כה) ושמואל מת וגו' וכתיב בתריה (שם, כז) ויאמר דוד עתה אספה יום אחד ביד שאול וגו' וברח לו אל אכיש עד [illegible] ויהי מספר הימים אשר ישב דוד בשדה פלשתים ימים וד' חדשים מלינו י"ג שנים לשמואל ושאול משמת עלי עד שמלך דוד ושלשים ושם לדוד כשמרד אבשלום הרי ארבעים (וכו') [ותשע] לא מהן ט' שנים לשמואל קודם ששאלו לה [illegible] אבשלום ועד בכלל והכי תניא בסדר עולם היא שנת שלשים ושם למלכות דוד [והשלש שנים עשר מלך] וה"ג עשר שנים מלך שמואל בעצמו ושנה אחת שמלך שאול [ושמואל וב' שנים שמלך שאול] בעצמו ושלשים ושם לדוד. [illegible] שמואל ותמצא כמו כן שי"ג שנה נהג שמואל שררה על ישראל דאמר מר בסדר עולם ועלי הכהן יושב על הכסא והיא מרת נפש וגו' ובאותה שנה נתמנה עלי להיות שופט על ישראל והוא שפט את ישראל ארבעים שנה לא מהן [illegible] ועולה לגדולה דמשעה שמתה עלי זרחה שמשו של שמואל (ונשתיירו) י"ג שנה [illegible] לא היו אלא י"ג כדנפקא לן בעלמא (מ"ה כח.) מעד הגמל הנער דהיינו כ"ד חדש כדי הנקת תינוק והדר וישב שם עד עולם [illegible] י"ג שנה היו [illegible] (תמורה טו.)

ליקוטים **א"ל ר"ש בן אליקום לר"א אסברא לך.** פירש"י אסברא לי הראני דוגמא לדבר עכ"ל. נראה ממשמעות רש"י כאלו ר"ש בן אליקום אמר לר"א שיסביר לו, היפך ממשמעות לשון הגמרא. ואין הכרע איזה גירסא נכונה, אם כגי' הגמרא א"כ ברש"י ט"ס וצ"ל אסברא לך ארצך דוגמא, ע"כ פקח עיניך וראה בכתובות (דף נ' ע"ב) ר"ש בן אליקום קרא את ר"א רבי, ובזבחים (דף סה ע"ב) אמר ר"ש ב"א לר"א, הרי רשב"א אמר משום ר"א, ובן בב"ב (דף קמ"א ע"א) אמר ר"ש ב"א לר"א [illegible] כו' א"ל ר"א תשאלני בבית המדרש כו' לבישיני. וא"כ אחר שזכינו לדין דר"א רבו דרשב"א א"כ גירסת רש"י נכונה דר"ש ב"א אמר לר"א אסברא לי הראני דוגמא וק"ל (פ' הדורות אות ד).